

Aquesta festa major, quan el 4 d'agost, vigília de la festa, el ball de bastons doni el primer cop, s'hauran complert vint festes majors d'aquest grup, no pas vint anys, que es compliran el proper Sant Joan de 1997. Però també és veritat que comptes els aniversaris per les festes majors que has fet i per tant es podria dir que enguany farà vint anys de la seva recuperació per Vilanova i la Geltrú.

De fet al remuntar-se a la tardor de 1976 quan un grup de joves, de l'esplai de la parròquia de la Geltrú volien constituir un grup de ball de diables pel barri, per altra banda altres joves que no estaven vinculats en aquest grup, tenien la intenció de fer un ball de bastons. Aquí cal destacar la intervenció de Mossèn Pere, rector de la Geltrú, que els hi presenta a Senen Domingo, vell bastoner, veí del barri, que ja havia estat ensenyant als bastoners de la Roquetes.

Conflueixen els interessos dels dos grups de joves, els de l'esplai abandonen la idea de fer un ball de diables i es llencen ja tots junts per engegar un ball de bastons de Vilanova i la Geltrú.

Els primers assajos es realitzen a la parròquia de la Geltrú al carrer Terrissaires al local de l'esplai "la Quitxalla", d'on provenien part dels bastoners. En Senen Domingo amb una paciència infinita va començar a ensenyar a aquells nois que donada la seva edat, entre 15 i 18 anys, no es prenien seriosament l'assaig.

Després d'un hivern complicat en que entren i surten xicots del ball, s'incorporen al ball de bastons de les Roquetes, que donen experiència al grup. Ara ja saben

alguna cosa i es comencen pel vestuari i a indicació d'en Senen Domingo, s'en van a veure en "Sánchez" el darrer cap de colla del ball de bastons de Vilanova que encara conserva la roba i les banderes antigues. En "Sánchez" com sempre com sempre li van dir els bastoners, no tan sols els hi va deixar, sinó que a més es va oferir a donar un cop de mà als assajos, ell i la seva dona, que havia tingut cura del vestuari que quedava, van donar una ajuda decisiva al jove ball de bastons.

Els nous bastoners s'estrenen per Sant Joan en el marc de la Festa Major del barri que va donar la primera oportunitat a la colla i que més endavant també la donarien a altres grups del nostre folklore que pertanyen a la nostre festa.

Cal dir, que en aquesta primera actuació la colla encara no està completa amb els 16 membres que necessita i es presenta amb 12 components. Aquesta aparició pública els servirà per captar nous membres que ja estaran a punt per la seva principal fita: La Festa Major de Vilanova.

Mentrestant un grup de noies s'han afegit i constitueixen una colla, probablement, la primera de tot Catalunya composta únicament per dones. Aquesta colla és ensenyada també pel Senen Domingo i pel Jordi Villanueva, bastoner de les Roquetes que s'havia afegit a la colla dels nois.

S'acosta la Festa Major i després de discutir llargament amb els regidors de torn: recordem que aquest Ajuntament encara no és democràtic i que la gestió de les festes populars i entre elles la Festa Major es fa de

El Ball de Bastons de Vilanova l'any de la seva recuperació (1977).

El Ball de Bastons de Vilanova

manera rutinària que l'entrada de nous grups que volen renovar la festa es fan amb prevenció, per por dels responsables municipals.

Amb tot, aquesta primera sortida a la festa per Vilanova, és tot un èxit pels bastoners, que encara comparteixen cartell amb els balls populars de les Roquetes i amb una mena de "majorettes" de Cubelles, com es pot veure el criteri de la comissió de festes d'aquell temps era com a mínim curiós.

El ball de bastons, l'únic present a la festa major (la resta són entremesos) fa la primera exhibició a la plaça de la Vila o tal com deia el programa d'acte: plaça 18 de juliol. Els acompanyen els grallers de Sitges, i estrenen uns nous vestits, els antics, cedits pel Sánchez estan massa vells, tot i això les banderes continuen essent les de la colla vella, aquest detall, el de no fer unes banderes noves de moment, ens dona pistes del tarannà de la nova colla, que en tot moment es considera hereva d'una tradició que s'havia estrocat. Aquest és un fet curiós, doncs la pràctica totalitat de la nova colla està mancada d'herències familiars o d'altra mena sobre tradicions populars. La composició social de la colla es força diversa, estudiants, treballadors d'oficis diversos, vilanovins de tota la vida i un relativament nombrós grup de les Roquetes.

Passada la festa major arriba la festa major de la Geltrú, s'estrena la colla de les noies procedents pràcticament totes de la Societat Sardanista Dansaires Vilanovins.

Comencen només amb 8 balladores, però ràpidament augmenten el seu nombre i ben aviat formen una colla

completa. També en aquesta festa s'estrenen els petits bastoners, una colla de nens que ja és ensenyada pels grans amb la col·laboració entusiasta d'en Senen Domingo. Ja són tres les colles i en pocs mesos s'han convertit en la colla més nombrosa de Vilanova juntament amb els castellers.

Passa l'estiu i les festes majors, però no s'atura l'activitat pels nous bastoners.

Al novembre i durant el marc del congrés de cultura catalana es celebra a Vilanova uns actes de cloenda, en ells hi participen les tres colles de bastons, una exhibició que es fa a la plaça de la Vila durant un acte de presentació de l'àmbit de projecció exterior de la cultura catalana.

Més tard, al desembre actuarien també a la inauguració de L'"esplai" un conegut casal d'avis situat a la rambla vilanovina.

Les colles de bastons estan ja integrades perfectament en el moviment cultural de la vila i es preparen pel segon any d'existència, 1978, un any on incrementarà el nombre dels seus efectius i en que canviaran moltes coses a tots nivells: polític, social i cultural.

Fins aquí quatre apunts del que va ser l'any 1977, l'any de la recuperació del ball de bastons de Vilanova i la Geltrú, un element essencial de la nostra festa major.

David Grau i Miravent